

Brisits Frigyes igazgató beszéde az utolsó tantestületi tanácskozmány ülésén, 1948. június 11.

Főtisztelendő és Tekintetes Tanári Kar!

A történelem rendi életünket érintő legnagyobb fordulatú és kihatásában mérhetetlen jelentőségű pillanatában tartom meg elnöki megnyitómát.

Néhány nap választ el bennünket attól a politikai elhatározástól, amely kimondja a katolikus iskolák államosítását. E nagy tény alól a mi iskolánk sem lehet kivétel. Úgy érzem tehát, hogy most, amikor talán utoljára végzem igazgatói kötelességemet, egy pillanatra meg kell állítanom az időt, és a múlttól vissza kell kérnem ennek az iskolának a történetét.

Az a 36 év, amióta ez a gimnázium fennáll, nem nagy idő. Nem tudott hagyományokat teremteni, és nem tudott olyan jelentőséget biztosítani magának, mint a többi, százados múltra visszatekintő rendi iskolánk. Sem közvetve, sem közvetlenül nem folyhatott bele döntően az egész ország világnézeti és szellemi színeváltozásába. Érdeme azonban mégis volt. Tanulmányi eredményeivel nevet, tisztességet és elismerést szerzett rendünk hírnevének és művelődési képességének. Tanári kara pedig mindig olyan kiváló egyénekből állott, akinek működése, tudománya révén országos arányban növekedett a ciszterci rend elismerése.

(...)

Alázattal hordozott önismerettel el kell ismerni ennek a 36 évnek a munkájáról, hogy ez a gimnázium mindig ott vonult a legújabb pedagógiai törekvések élén, új módszerekért harcolt, új pedagógiai és pszichológiai eredményeket igyekezett megvalósítani, és új színt, új hangot jelentett a szülők és az iskola viszonyában, a nevelés rendjében.

A Szent Imre Gimnázium a köztudatban azt a helyet foglalta el, hogy itt nevelnek a legjobban. Ez az elismerés volt a Szent Imre Gimnázium legnagyobb dicsérete, amelyet soha nem engedett elhomályosítani, se nem beárnyékolni, sem kialudni. Ez volt az erkölcsi tőke, amelyből mindig élt, és amellyel táplálta belső energiáit.

A Szent Imre Gimnázium mindig korszerű és haladó szellemű iskola volt. Amint egyetlenegy szerzetesi iskola sem, éppen úgy ő sem állott útjába semmiféle szociális gondolatnak, s az úgynevezett alsóbb társadalmi rétegek fölfelé áramlásának. Mindig úgy érezte, hogy tanításával evangéliumi küldetést tölt be, és nemzetnevelő hivatást teljesít. Soha egy pillanatig sem feledkezett meg arról, hogy mivel tartozik ősei nagy érdemeinek, amellyel spiritualizálták a földet, az anyagot, és amely munkának örökébe most ez a gimnázium lépett.

Ez a 36 év csupa gyönyörűség, boldogság és áldás volt. Itt mindig süttött a szellem napja, ide nem hatolt be a történelem elsötétült óráinak rettenetes döbbenete, a gyermek itt mindig gyermek maradt, a gondolat is mindig a Szentlélek világosságának sugara volt, a katedra az élet legtisztább magassága maradt, és a ciszterci szerzetestanár a keresztény magyar kultúrának névtelen étellel és névtelen halállal ellobbanó alázatos lett.

Nem azért mondom most mindezt el, mert elismerést kérek. Nekem ebben a pillanatban nincs más kötelességem, mint hálát adni a jó Istennek azért a nagy kegyelemért, hogy ezt a gimnáziumot adta és vezette.

Legyenek áldottak azok az apát urak, akik ezt az iskolát elindították! Legyen áldott ennek az iskolának első igazgatója, aki alapjait megvetette, és először szerzett neki nevet! Legyen áldott a rend mostani apátja, ki ebből az igazgatói székből emelkedett fel mostani méltóságára! Legyenek áldottak az iskolának elhunyt, Istenben boldogult és most is élő tanárai, akik életük legdrágább perceit építették bele az ifjúság lelkébe, és ezen keresztül a nemzet valóságába! És legyen áldott az ifjúság, amely innen indult el útjára, és amely most is készül jövőjére! Legyen az, aminek a jó Isten szándéka szerint lennie kell.

Ez volt az életem, a múltam, a jelenem, és ezek maradnak életem estéjét bevilágító elfeledhetetlen emlékei.

Egy ember semmit sem jelent. Megtette kötelességét. Elmegy. De élni fog, és éljen mindörökké ennek a rendnek a szelleme.